

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 18 października 2024 r.

Pozycja 83

POSTANOWIENIE

z dnia 24 września 2024 r.

Sygn. akt SK 26/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Julia Przyłębska – przewodniczący
Stanisław Piotrowicz
Michał Warciński
Rafał Wojciechowski
Andrzej Zielonacki – sprawozdawca,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 24 września 2024 r., skargi konstytucyjnej O.D. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 29 ust. 4, art. 32 ust. 1 zdanie drugie, ust. 3 i 4, art. 34 ust. 2, art. 35 ust. 2, art. 37 ust. 1, art. 41 i art. 42 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857, ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w 2015 r. z art. 31 ust. 1 i 3, art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 2, art. 8, art. 9, art. 37 ust. 1, art. 58 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3, art. 68 ust. 1-3 i 5, art. 92 ust. 1 w związku z art. 1, art. 2, art. 5, art. 6 ust. 1, art. 7, art. 8, art. 9 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) § 2 ust. 1 i 3, ust. 4 pkt 2-4, § 4 ust. 2-4, § 5 ust. 1, § 6 ust. 1, 3 i 4, § 7, § 8, § 9 ust. 2 pkt 2-4 oraz ust. 3 pkt 2-6 i ust. 4 rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 15 października 2012 r. w sprawie stypendiów sportowych dla członków kadry narodowej (Dz. U. poz. 1130, ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w 2015 r. w związku z art. 32 ust. 7 w związku z ust. 1 zdanie pierwsze w związku z art. 2 ust. 1 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 31 ust. 1 i 3 w związku z art. 47, art. 65 ust. 1, art. 73 i art. 68 ust. 5, art. 32 ust. 1-2 w związku z art. 2, art. 7, art. 73, art. 68 ust. 5 w związku z art. 1, art. 8 i art. 37 ust. 1, art. 7 w związku z art. 92, art. 63 w związku z art. 2, art. 7, art. 30, art. 37 ust. 1, art. 32 ust. 1 w związku z art. 2, art. 7 i art. 58 ust. 1 Konstytucji,

postanawia:

umorzyć postępowanie.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

I

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 8 lipca 2019 r. (data nadania) O.D. (dalej: skarżący) zarzucił niezgodność:

1) art. 29 ust. 4, art. 32 ust. 1 zdanie drugie, ust. 3 i 4, art. 34 ust. 2, art. 35 ust. 2, art. 37 ust. 1, art. 41 i art. 42 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2023 r. poz. 2048; dalej: ustawa o sporcie) w brzmieniu obowiązującym w 2015 r. z art. 31 ust. 1 i 3, art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 2, art. 8, art. 9, art. 37 ust. 1, art. 58 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3, art. 68 ust. 1-3 i 5, art. 92 ust. 1 w związku z art. 1, art. 2, art. 5, art. 6 ust. 1, art. 7, art. 8, art. 9 Konstytucji,

2) § 2 ust. 1 i 3, ust. 4 pkt 2-4, § 4 ust. 2-4, § 5 ust. 1, § 6 ust. 1, 3 i 4, § 7, § 8, § 9 ust. 2 pkt 2-4 oraz ust. 3 pkt 2-6 i ust. 4 rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 15 października 2012 r. w sprawie stypendiów sportowych dla członków kadry narodowej (Dz. U. poz. 1130, ze zm.; dalej: rozporządzenie z 2012 r.) w brzmieniu obowiązującym w 2015 r. w związku z art. 32 ust. 7 w związku z ust. 1 zdanie pierwsze w związku z art. 2 ust. 1 ustawy o sporcie z art. 31 ust. 1 i 3 w związku z art. 47, art. 65 ust. 1, art. 73 i art. 68 ust. 5, art. 32 ust. 1-2 w związku z art. 2, art. 7, art. 73, art. 68 ust. 5 w związku z art. 1, art. 8 i art. 37 ust. 1, art. 7 w związku z art. 92, art. 63 w związku z art. 2, art. 7, art. 30, art. 37 ust. 1, art. 32 ust. 1 w związku z art. 2, art. 7 i art. 58 ust. 1 Konstytucji.

1.1. Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującym stanem faktycznym.

Wnioskiem z 25 listopada 2015 r. skarżący zwrócił się do Ministra Sportu i Turystyki (dalej: MSiT) o przyznanie stypendium sportowego za zajęcie II miejsca na Mistrzostwach Świata w kombinacji 10 tańców w kategorii wiekowej U-21, które odbyły się 31 października 2015 r. w Rydze. W odpowiedzi MSiT, w piśmie z 4 grudnia 2015 r., poinformował skarżącego, że podmiotem właściwym do złożenia wniosku jest polski związek sportowy reprezentujący dany sport, w tym wypadku Polski Związek Tańca Sportowego.

Skarżący w związku z otrzymaną odpowiedzią, w piśmie z 28 grudnia 2015 r. wniósł do MSiT skargę, uznając argumentację organu za niezasadną. Jak wskazał, organ powinien wydać w sprawie decyzję.

W piśmie z 27 stycznia 2016 r. MSiT ponownie poinformował skarżącego, że zgodnie z obowiązującymi przepisami podmiotem właściwym do złożenia wniosku jest polski związek sportowy reprezentujący dany sport.

W piśmie z 18 sierpnia 2016 r. skarżący wezwał MSiT do usunięcia naruszenia prawa polegającego na niewydaniu w sprawie decyzji administracyjnej w przedmiocie stypendium.

Postanowieniem z 14 września 2016 r. MSiT, działając na podstawie art. 61a § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23; dalej: k.p.a.) w związku z art. 32 ust. 7 ustawy o sporcie i § 2 ust. 1 rozporządzenia z 2012 r., po rozpatrzeniu wniosku skarżącego o stypendium sportowe, odmówił wszczęcia postępowania w sprawie. W uzasadnieniu, powołując się na art. 61a § 1 k.p.a., organ stwierdził, że skarżący nie posiada przymiotu strony, ponieważ na podstawie art. 32 ust. 1 i 7 ustawy o sporcie oraz przepisów rozporządzenia z 2012 r. właściwe postępowanie mogłoby być wszczęte jedynie na podstawie wniosku właściwego polskiego związku sportowego, a nie skarżącego.

W piśmie z 3 października 2016 r. skarżący wniósł skargę na beczynność i przewlekłe załatwienie sprawy, którą Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. oddalił wyrokiem z 19 maja 2017 r., sygn. akt [...], uznając, że organ nie pozostawał w beczynności, a prze-

wlekłość postępowania nie miała miejsca, albowiem organ nie był, zgodnie z obowiązującymi przepisami, zobowiązany do wydania względem skarżącego jakiegokolwiek aktu prawnego. Na powyższy wyrok skarżący wniósł skargę kasacyjną.

Wyrokiem z 6 grudnia 2017 r., sygn. akt [...], Naczelny Sąd Administracyjny uchylił powyższy wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Wojewódzkiemu Sądowi Administracyjnemu w W., który z kolei wyrokiem z 9 maja 2018 r., sygn. akt [...], stwierdził, że organ dopuścił się przewlekłego prowadzenia postępowania, a przewlekłość ta nie miała miejsca z rażącym naruszeniem prawa i oddalił skargę w pozostałym zakresie. Sąd pierwszej instancji stwierdził, że przewlekłość nie wiązała się z rażącym naruszeniem prawa, ponieważ całokształt okoliczności sprawy wskazuje, iż wydanie postanowienia z 14 września 2016 r. o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie, po blisko 10 miesiącach od wniesienia wniosku przez skarżącego, nastąpiło nie wskutek zaniedbań i celowego, opieszałego działania organu, lecz na skutek błędnego przekonania organu, że pismo z 4 grudnia 2015 r., skierowane do skarżącego – informujące, iż właściwym podmiotem do złożenia wniosku w przedmiotowej sprawie jest polski związek sportowy, reprezentujący dany sport – jest pismem, które zakończyło sprawę. W konsekwencji, do czasu wezwania przez skarżącego organu do usunięcia naruszenia prawa organ uznawał, że nie jest zobligowany do wydania jakiegokolwiek aktu administracyjnego kończącego postępowanie w sprawie i że jego dotychczasowe działanie, podejmowane bez zbędnej zwłoki, odpowiada prawu. Skarżący wniósł od tego wyroku skargę kasacyjną.

Wyrokiem z 4 grudnia 2018 r., sygn. akt [...] – wskazanym w skardze konstytucyjnej jako ostateczne orzeczenie w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji – Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził m.in., że przewlekłość postępowania miała miejsce z rażącym naruszeniem prawa oraz przyznał skarżącemu od MSiT kwotę 2000 zł. W uzasadnieniu wyjaśnił, że zgodnie z art. 61a § 1 k.p.a. MSiT powinien był wydać postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania, dlatego uznał, że przewlekłe prowadzenie postępowania przez MSiT miało charakter rażący.

1.2. W uzasadnieniu skargi skarżący wskazał, że kwestionowana regulacja dyskryminuje sportowców osiągających wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym, uzależniając prawo do otrzymywania stypendiów sportowych od przynależności sportowca do polskiego związku sportowego.

2. Postanowieniem z 4 czerwca 2020 r., sygn. Ts 109/19, OTK ZU B/2021, poz. 36, Trybunał Konstytucyjny postanowił odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Na postanowienie to skarżący wniósł zażalenie.

3. Postanowieniem z 2 grudnia 2020 r., sygn. Ts 109/19, OTK ZU B/2021, poz. 37, Trybunał Konstytucyjny postanowił uwzględnić zażalenie i nadać bieg skardze konstytucyjnej.

4. Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 9 czerwca 2021 r. skarga została zarejestrowana pod sygn. SK 26/21.

5. Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, w piśmie z 30 czerwca 2021 r., uzupełnionym pismem z 2 lipca 2021 r., wniósł o umorzenie postępowania ze względu na zmianę ustawy o sporcie i utratę mocy obowiązującej rozporządzenia z 2012 r., a w wypadku stwierdzenia braku podstaw do umorzenia o orzeczenie o zgodności zaskarżonych przepisów z Konstytucją.

6. Rzecznik Praw Obywatelskich, w piśmie z 12 lipca 2021 r., poinformował, że nie zgłasza udziału w niniejszym postępowaniu.

7. W imieniu Sejmu stanowisko w sprawie zajął Marszałek Sejmu, który w piśmie z 17 listopada 2022 r. wniósł o umorzenie postępowania ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

8. Prokurator Generalny, w piśmie z 12 stycznia 2024 r., zajął stanowisko, że postępowanie podlega umorzeniu ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Przedmiot i zakres zaskarżenia.

1.1. Skarżący jako przedmiot zaskarżenia w niniejszej sprawie wskazał art. 29 ust. 4, art. 32 ust. 1 zdanie drugie, ust. 3 i 4, art. 34 ust. 2, art. 35 ust. 2, art. 37 ust. 1, art. 41 i art. 42 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2023 r. poz. 2048; dalej: ustawa o sporcie) w brzmieniu obowiązującym w 2015 r. oraz § 2 ust. 1 i 3, ust. 4 pkt 2-4, § 4 ust. 2-4, § 5 ust. 1, § 6 ust. 1, 3 i 4, § 7, § 8, § 9 ust. 2 pkt 2-4 oraz ust. 3 pkt 2-6 i ust. 4 rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 15 października 2012 r. w sprawie stypendiów sportowych dla członków kadry narodowej (Dz. U. poz. 1130, ze zm.; dalej: rozporządzenie z 2012 r.) w brzmieniu obowiązującym w 2015 r. w związku z art. 32 ust. 7 w związku z ust. 1 zdanie pierwsze w związku z art. 2 ust. 1 ustawy o sporcie.

1.2. Zaskarżone przepisy ustawy o sporcie w brzmieniu obowiązującym w 2015 r. są zdaniem skarżącego niezgodne z:

– art. 31 ust. 1 i 3 Konstytucji „w zakresie[,] w jakim ustawa ogranicza prawa obywatela wynikające z [u]stawy zasadniczej do przyznawania nagród oraz stypendiów sportowych stanowi naruszenie zasady praw i wolności obywatelskich”;

– art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 2, art. 8, art. 9 i art. 37 ust. 1 Konstytucji „w zakresie, w jakim wprowadza dyskryminację osób, uprawiających sport taneczny i osiągających wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym w kontekście możliwości ubiegania się o przyznanie stypendium sportowego na podstawie ustawy prawo sportowe; w zakresie w jakim prawodawca zawęził przymiot uprawiania sportu i desygnaty pojęcia «zawodnik» jedynie do osób uprawiających sport podlegający wsparciu dotacjami, oraz tylko z tytułu reprezentowania kadry w sportach olimpijskich, paraolimpijskich i w sportach głuchych, co w istocie oznacza, że cała dziedzina i cała istota sportu zarezerwowana jest tylko dla olimpijczyków i paraolimpijczyków, ograniczając uprawnienia, obowiązki państwa do wspierania całości kultury fizycznej, w tym potrzebny bezpłatnego dostępu do opieki medycznej sportom nie olimpijskim, bądź sportom nie przynależącym do związków, w tym w szczególności polskich związków sportowych, faworyzując tym samym sporty olimpijskie, paraolimpijskie i sporty głuchych oraz instytucjonalnie realizowane formy uprawiania sportu, pozbawiając przymiotu i wsparcia reprezentantów kadry w sportach nie olimpijskich”;

– 58 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji „w zakresie konieczności przynależności osoby ubiegającej się o uzyskanie stypendium sportowego do polskiego związku sportowego”;

– art. 68 ust. 1-3 i 5 Konstytucji „w zakresie w jakim, władze publiczne nie wspierają rozwoju kultury fizycznej młodzieży, poprzez nieprzyznawanie nagród oraz stypendiów oso-

bom uprawiającym sport taneczny i zdobywającym znaczące wyniki na arenie międzynarodowej”;

– art. 92 ust. 1 Konstytucji „w związku z art. 1, art. 2, art. 5, art. 6 ust. 1, art. 7, art. 8, art. 9 Konstytucji RP w zakresie[,] w jakim błędnie stosuje się § 2 ust. 1 [r]ozporządzenia w sprawie stypendiów sportowych i wskazuje, że z woli [u]stawodawcy podmiotem uprawnionym do złożenia wniosku jest właściwy polski związek sportowy, co stosowane jest z przekroczeniem upoważnienia ustawowego z art. 32 ust. 7 [u]stawy o sporcie; w zakresie[,] w jakim prawodawca zawęził zakres obowiązków Ministra Sportu i Turystyki (a także innych ministrów) do wspierania jedynie określonych sportowców, działających pod auspicjami polskich związków sportowych – wobec konieczności objęcia działaniem państwa wszelkich przejawów kultury fizycznej, mając na względzie zasadę komplementarności przejawów sportu”.

Z kolei zaskarżone przepisy rozporządzenia z 2012 r. w brzmieniu obowiązującym w 2015 r. w związku z art. 32 ust. 7 w związku z ust. 1 zdanie pierwsze w związku z art. 2 ust. 1 ustawy o sporcie są w ocenie skarżącego niezgodne z art. 31 ust. 1 i 3 w związku z art. 47, art. 65 ust. 1, art. 73 i art. 68 ust. 5, art. 32 ust. 1-2 w związku z art. 2, art. 7, art. 73, art. 68 ust. 5 w związku z art. 1, art. 8 i art. 37 ust. 1, art. 7 w związku z art. 92, art. 63 w związku z art. 2, art. 7, art. 30, art. 37 ust. 1, art. 32 ust. 1 w związku z art. 2, art. 7, art. 58 ust. 1 Konstytucji „w zakresie[,] w jakim wskazane normy są niezgodne z celami państwa w kompleksowej regulacji wszelkich przejawów kultury fizycznej; z obowiązkiem zgodności prawa krajowego z prawem europejskim, w tym ujednolicania trendów europejskiego i krajowego patrzenia na istotę sportu, a nadto naruszają literalną podstawę do stanowienia aktu wykonawczego do ustawy o sporcie z tytułu art. 32 ust. 7 tej ustawy w brzmieniu w 2015 roku; w zakresie, w jakim skarżone normy, naruszają konstytucyjną zasadę równości; w tym równości świadczeniobiorców, poprawnej legislacji, prawa do rozpatrzenia sprawy przez powołane do tego organy administracji państwowej; w zakresie[,] w jakim powołane przepisy rozporządzenia godzą w konstytucyjną wolność zrzeszana się poprzez uznanie nie jest możliwe złożenie wniosku o świadczenie stypendialne bezpośrednio przez osiągniętego wynik sportowy, jako członek kadry narodowej, co w konsekwencji decydowało o bezprawnym ograniczeniu prawa skarżącego do świadczenia publicznego”.

1.3. Na podstawie analizy skargi konstytucyjnej Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że argumentacja skarżącego koncentruje się na wykazaniu niezgodności zaskarżonych regulacji z określonymi przepisami Konstytucji ze względu na dyskryminację sportowców osiągających wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym, przez uzależnienie prawa do otrzymywania stypendiów sportowych od przynależności sportowca do polskiego związku sportowego. W konsekwencji sportowcy nienależący do polskiego związku sportowego nie mogą otrzymywać stypendiów sportowych.

2. Dopuszczalność merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej.

2.1. Skarga konstytucyjna stanowi środek ochrony konstytucyjnych wolności lub praw, którego rozpatrzenie uwarunkowane zostało spełnieniem przesłanek określonych w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a uszczegółowionych w przepisach ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK).

Merytoryczne rozpoznanie zarzutów sformułowanych w skardze konstytucyjnej jest uzależnione od spełnienia wszystkich warunków jej dopuszczalności. Składu Trybunału rozpoznającego sprawę *in merito* nie wiąże stanowisko zajęte na etapie kontroli wstępnej w postanowieniu o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu lub postanowieniu o uwzględ-

nieniu zażalenia skarżącego na postanowienie o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. Choć skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu, w ramach którego Trybunał bada, czy odpowiada ona warunkom formalnym i czy nie jest oczywiście bezzasadna, to jednak zakończenie tego etapu formalnej weryfikacji skargi nie wyłącza dalszej oceny warunków jej wniesienia dokonywanej na kolejnym etapie postępowania sądowokonstytucyjnego. Przekazanie skargi konstytucyjnej po zakończeniu jej wstępnej kontroli do rozpoznania przez odpowiedni skład Trybunału nie przesądza więc ostatecznie o dopuszczalności jej merytorycznego rozpatrzenia. Kontrolując istnienie pozytywnych przesłanek procesowych oraz brak przesłanek ujemnych, Trybunał może również dojść do wniosków odmiennych niż te, które zostały wyrażone w postanowieniu wydanym na etapie wstępnego rozpoznania konkretnej skargi konstytucyjnej (zob. np. postanowienia TK z: 28 maja 2003 r., sygn. SK 33/02, OTK ZU nr 5/A/2003, poz. 47; 21 marca 2006 r., sygn. SK 58/05, OTK ZU nr 3/A/2006, poz. 35; 1 marca 2010 r., sygn. SK 29/08, OTK ZU nr 3/A/2010, poz. 29; 10 marca 2015 r., sygn. SK 65/13, OTK ZU nr 3/A/2015, poz. 35; 18 grudnia 2018 r., sygn. SK 25/18, OTK ZU A/2018, poz. 82 i 3 grudnia 2020 r., sygn. SK 27/17, OTK ZU A/2020, poz. 68).

2.2. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji: „Każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji”.

Z przywołanego przepisu Konstytucji, określającego model skargi konstytucyjnej i podstawowe przesłanki jej wniesienia, wynika, że warunkiem skorzystania z prawa do wniesienia skargi konstytucyjnej do Trybunału jest uzyskanie rozstrzygnięcia (orzeczenia lub decyzji), w którym sąd lub organ administracji orzekł ostatecznie o określonych w Konstytucji wolnościach, prawach lub obowiązkach skarżącego. Dlatego też ustawodawca wyraźnie wskazał w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, że skarga konstytucyjna może być wniesiona dopiero „po wyczerpaniu drogi prawnej” (o ile droga ta jest przewidziana) w ciągu 3 miesięcy, licząc od dnia doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku sądowego, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia.

Przesłanka „wyczerpania drogi prawnej” i uzyskania „ostatecznego orzeczenia” o wolnościach, prawach lub obowiązkach określonych w Konstytucji ma w postępowaniu sądowokonstytucyjnym znaczenie autonomiczne w stosunku do konkretnych rozwiązań procesowych przyjętych na gruncie procedur cywilnej, karnej czy sądowoadministracyjnej. Trybunał wyjaśniał wielokrotnie, że omawiany wymóg formalny oznacza, iż skarga może być złożona dopiero wówczas, gdy skarżący nie dysponuje już żadną proceduralną możliwością dalszego postępowania przed sądem lub organem administracji publicznej. Trybunał Konstytucyjny może bowiem rozpoznawać skargę dopiero po wyczerpaniu wszystkich procedur pozwalających na rozstrzygnięcie sprawy, które mogą zostać uruchomione przez samego skarżącego. Z tego względu przez wyczerpanie drogi prawnej, o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, należy rozumieć, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, konieczność skorzystania przez skarżącego ze wszystkich środków prawnych, które przysługują mu w toku instancji i umożliwiają merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy. Wymóg ten warunkowany jest subsydiarnym – wobec innych środków służących ochronie wolności i praw konstytucyjnych – charakterem skargi konstytucyjnej (zob. postanowienie TK z 9 lutego 2022 r., sygn. SK 17/21, OTK ZU A/2022, poz. 12 i powołane tam orzecznictwo). Trybunał zaznaczał też, że obowiązek wyczerpania drogi prawnej nie pozwala przy tym na skuteczne wniesienie skargi konstytucyjnej, gdy wyrok, decyzja lub inne rozstrzygnięcie stały się prawomocne bądź ostateczne dlatego, że zainteresowany nie wykorzystał możliwości (albo wykorzystał

niewłaściwie możliwość) wyczerpania całego dostępnego toku instancji w postępowaniu administracyjnym czy sądowym (zob. np. postanowienie TK z 26 listopada 2015 r., sygn. SK 8/13, OTK ZU nr 10/A/2015, poz. 182 – pogląd ten zachowuje aktualność na gruncie przepisów u.o.t.p.TK).

2.3. Skarżący wskazał, że ostatecznym orzeczeniem rozstrzygającym o jego konstytucyjnych wolnościach i prawach był wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 4 grudnia 2018 r., sygn. akt [...].

Trybunał postanowił zbadać, czy orzeczenie to rzeczywiście w sposób ostateczny rozstrzygnęło o wolnościach i prawach, których naruszenie skarżący podnosi (tj. zakaz dyskryminacji sportowców osiągających wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym przez uzależnienie prawa do otrzymywania stypendiów sportowych od przynależności sportowca do polskiego związku sportowego) i czy skarżący wyczerpał drogę prawną w rozumieniu art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK.

2.4. Trybunał zwrócił uwagę, że wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 4 grudnia 2018 r., sygn. akt [...], odnosił się do przewlekłości postępowania administracyjnego, jakie toczyło się w sprawie skarżącego przed Ministrem Sportu i Turystyki (dalej: MSiT). Co więcej, wyrok ten był korzystny dla skarżącego, ponieważ Naczelny Sąd Administracyjny orzekł, że przewlekłość postępowania miała miejsce z rażącym naruszeniem prawa oraz przyznał skarżącemu od MSiT kwotę 2000 zł. Orzeczenie to nie prowadziło zatem do pogorszenia sytuacji prawnej skarżącego i naruszenia jego konstytucyjnych wolności i praw, co powinno cechować ostateczne orzeczenie wskazane w art. 79 ust. 1 Konstytucji (zob. postanowienie TK z 11 września 2012 r., sygn. SK 19/12, OTK ZU nr 8/A/2012, poz. 98 i powołane tam orzecznictwo). Skarżący uzyskał bowiem orzeczenie dla siebie korzystne, uwzględniające wszystkie jego żądania, o których sąd mógł w tej konkretnej sytuacji procesowej rozstrzygać. W konsekwencji Trybunał stwierdził, że wskazane orzeczenie nie rozstrzygało o wolnościach i prawach konstytucyjnych, których naruszenie skarżący podnosi w skardze, a zatem nie stanowiło ostatecznego orzeczenia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji i art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK.

2.5. Uwzględniając, że zarzut skarżącego sprowadza się do dyskryminacji sportowców osiągających wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym przez uzależnienie prawa do otrzymywania stypendiów sportowych od przynależności sportowca do polskiego związku sportowego, Trybunał stwierdził, iż orzeczeniem ostatecznie rozstrzygającym o wolnościach i prawach skarżącego było postanowienie MSiT z 14 września 2016 r. odmawiające wszczęcia postępowania w sprawie przyznania stypendium sportowego skarżącemu. Było to rozstrzygnięcie, które zamykało postępowanie administracyjne, mogące prowadzić do przyznania skarżącemu stypendium sportowego. Było ono niekorzystne dla skarżącego i odnosiło się w sposób bezpośredni do praw podmiotowych skarżącego, których naruszenie podnosi on w skardze konstytucyjnej. Co więcej, wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 4 grudnia 2018 r., sygn. akt [...], nie nadawał temu postanowienia waloru „ostateczności”, ponieważ nie dotyczył prawa skarżącego do otrzymania stypendium sportowego, lecz przewlekłości postępowania przed MSiT. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego w skardze konstytucyjnej nie chodzi o wskazanie jakiegokolwiek – podjętego w toku postępowania – orzeczenia sądu, ale takiego, które nadać mogło ostateczny charakter merytorycznemu rozstrzygnięciu o konstytucyjnych wolnościach lub prawach skarżącego, wydanemu na podstawie zakwestionowanych w skardze przepisów (zob. np. postanowienie TK z 14 maja 2003 r., sygn. Ts 56/02, OTK ZU nr 2/B/2003, poz. 91).

2.6. W konsekwencji Trybunał stwierdził, że w skardze błędnie wskazano ostateczne orzeczenie o wolnościach lub prawach skarżącego i w związku z tym rozpatrzenie merytoryczne skargi oznaczałoby obejście warunku wyznaczonego przez art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, zgodnie z którym skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu 3 miesięcy od dnia doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia.

W rozpatrywanej sprawie droga prawna w wypadku postanowienia MSiT z 14 września 2016 r. była przewidziana, ponieważ zgodnie z art. 61a § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572; dalej: k.p.a.) na postanowienie, o którym mowa w art. 61a § 1 k.p.a., służy zażalenie. W dalszej kolejności skarżący mógłby również wnieść skargę, a następnie skargę kasacyjną do właściwych sądów administracyjnych (zob. art. 3 § 2 pkt 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2023 r. poz. 1634, ze zm.). Skarżący tej drogi prawnej nie wykorzystał. Zamiast tego uzyskał orzeczenie, które nie zostało wydane w wyniku złożenia odpowiedniego w jego sytuacji środka zaskarżenia. Skarga do sądu administracyjnego na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania przez organ administracji nie ma bowiem charakteru środka odwoławczego od decyzji czy postanowień wydanych na podstawie k.p.a.

Z powyższych względów wniesienie przez skarżącego skargi konstytucyjnej bez wcześniejszego skorzystania ze zwykłych środków zaskarżenia, które mu przysługiwały w procedurze administracyjnej i sądowniczoadministracyjnej, było – zdaniem Trybunału – przedwczesne, ponieważ skarżący nie wyczerpał drogi prawnej.

2.7. Konkludując, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że należy umorzyć niniejsze postępowanie ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK.

Z przedstawionych względów Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.